

Den Haag, 13 oktober 2025

Betreft: **Brandbrief over besluit tot afschaffen farmaciebrief: grote verslechtering Nederlands ecosysteem voor klinisch onderzoek**

Geachte heer Karremans,

Namens een brede vertegenwoordiging van het Nederlandse ecosysteem voor klinisch onderzoek vraagt hollandbio – de belangenvereniging van de Nederlandse biotech sector – met klem uw aandacht voor een beleidsbesluit dat de internationale positie van Nederland als koploper in klinisch onderzoek ernstig verslechtert: het afschaffen van de farmaciebrief binnen de WBSO per 1 januari 2027.

De farmaciebrief vormt een belangrijke troef voor de aantrekkelijkheid van het klimaat voor klinisch onderzoek in Nederland. Door het wegvallen van de farmaciebrief worden Contract Research Organizations (CRO's) in Nederland hard geraakt. Deze stap brengt significante schade toe aan klinisch onderzoek in Nederland, de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland voor innovatieve (bio)farmaceutische bedrijven, onze nationale kennispositie en de beschikbaarheid van nieuwe behandelingen voor patiënten. Bovendien staat het besluit haaks op de ambities en doelstellingen uit de kabinetsbrede visie op biotechnologie en ondermijnt het de ambities van uw ministerie op het gebied van innovatie, R&D-investeringen en economische groei.

Wij roepen u op dit besluit te heroverwegen en in overleg met het veld te zoeken naar een oplossing die recht doet aan het belang van klinisch onderzoek voor de Nederlandse economie, gezondheidszorg en onze internationale concurrentiepositie.

Nederland is sterk in klinisch onderzoek

Het belang van klinisch onderzoek voor Nederland staat buiten kijf: het versterkt de kennispositie van nationale kennis- en zorginstellingen, beroepsgroepen en het bedrijfsleven, creëert banen en versterkt onze economie, biedt patiënten vroege experimentele toegang tot innovatieve therapieën en zorgt dat nieuwe innovaties tijdig hun weg vinden naar onze zorgpraktijk. En Nederland doet het vooralsnog goed: de excellente kennispositie van 7.800 betrokken klinische onderzoekers en de juiste infrastructuur maken het mogelijk dat er ieder jaar 600 nieuwe klinische studies worden opgestart¹. Dat is 3x zoveel als andere Europese klinische onderzoekslanden. Toch pakken donkere wolken zich aan de horizon samen. Zo vroeg de CCMO recent aandacht voor het snel dalende aantal klinische studies in Nederland². Terecht zet de Nederlandse overheid in diverse beleidsnota's ambitieus in op het versterken van de aantrekkelijkheid van Nederland voor klinisch onderzoek.

Afschaffing farmaciebrief: klap voor cruciale schakel in de keten

Vaak wordt klinisch onderzoek niet uitgevoerd door geneesmiddelenontwikkelaars (kennisinstellingen of bedrijven) zelf, maar door Contract Research Organizations (CRO's), die de specialisatie, expertise en faciliteiten hebben om dit complexe en gevoelige onderzoek in goede banen te leiden. CRO's zijn dan ook een essentieel en integraal deel van het nationale ecosysteem voor klinisch onderzoek. Nederland telt momenteel 78 CRO's³ en in 2024 werd in meer dan 300 gespecialiseerde labfaciliteiten¹ klinische studies uitgevoerd. Sinds jaar en dag komen CRO's voor activiteiten, die staan omschreven in de farmaciebrief, in aanmerking voor WBSO. En dat is geen luxe, gezien de relatief hoge arbeidskosten in Nederland.

¹ <https://investinholland.com/news/why-the-netherlands-is-a-premier-location-for-global-clinical-trials-and-research/>

² <https://www.ccmo.nl/actueel/nieuws/2025/06/06/stand-van-uitvoering-ccmo-2025-gepubliceerd>

³ <https://www.hollandbio.nl/sectorinfo/dutch-life-science-database/>

Met het afschaffen van de farmaciebrief komt hier een eind aan. Met fikse gevolgen: zo maakt een van de toonaangevende CRO's, ICON Nederland, voor maar liefst 80% van zijn werkzaamheden gebruik van de farmaciebrief (zie kader). Het Nederlandse klimaat voor klinisch onderzoek, dat toch al onder druk stond, verliest hiermee een belangrijke troef, waardoor we steeds vaker onderzoeken aan het buitenland zullen verliezen.

ICON, de grootste fase I kliniek van Europa

ICON Nederland is een CRO met 1000 medewerkers die zich volledig heeft gespecialiseerd in het opzetten en uitvoeren van vroege fase geneesmiddelenonderzoek. Hiervoor exploiteren zij de grootste Europese fase I kliniek met 150 bedden in Groningen, een groot laboratorium in Assen en een Medisch Screening Centrum in Utrecht. Jaarlijks voeren zij 60 klinische studies uit die goed zijn voor een omzet van €100 miljoen. Deze opdrachten voor onderzoeken komen van (inter)nationale startups, mkb en grote farmaceutische bedrijven. ICON staat internationaal hoog aangeschreven door expertise, vaardigheden, kwaliteit van het onderzoek en de juiste infrastructuur. Het zeer geavanceerde vroege fase onderzoek in Nederland, zoals ICON ook uitvoert, neemt een speciale plaats in. Er zijn wereldwijd maar weinig plaatsen waar dit gespecialiseerde werk kan plaatsvinden. Hier tegenover staat dat de opdrachten steeds vaker naar het buitenland verdwijnen door de hoge loonkosten die we in Nederland hanteren. Daarmee staat de Nederlandse concurrentiepositie al onder druk. 80% van de werkzaamheden van ICON komen onder de farmaciebrief in aanmerking voor WBSO, waarmee de afschaffing het bedrijf een zeer forse slag zou toebrengen.

Afschaffing staat haaks op nationale overheidsambities

Met de Kabinetsvisie op biotechnologie 2025-2040⁴ spreekt de overheid rijksbreed de ambitie uit dat Nederland tot de kopgroep van de wereld hoort op biotech, inclusief klinisch onderzoek. Bovendien heeft uw ministerie het doel om 3% van het BBP te investeren in R&D-activiteiten⁵. Echter, het besluit om de farmaciebrief af te schaffen, staat haaks op die ambities. Een onnodige tegenslag die Nederland én de sector, zeker in deze tijd van ongekende geopolitieke onzekerheid, niet kan gebruiken.

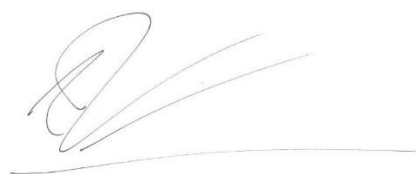
Oplossingen voor behoud van innovatiekracht

De voorgenomen afschaffing betekent een grote verslechtering voor het Nederlandse klimaat voor klinisch onderzoek en onze ambitie om in 2040 een mondiale biotech koploper te zijn. Om het zorgvuldig opgebouwde ecosysteem voor klinisch onderzoek en onze innovatiekracht in Nederland te behouden, roepen wij u nogmaals op om het besluit om de farmaciebrief af te schaffen te heroverwegen, de activiteiten zoals omschreven in de farmaciebrief in zijn geheel op te nemen onder de WBSO, of om op zijn minst mitigerende maatregelen te nemen waardoor CRO's ook na 1 januari 2027 in de volle breedte in aanmerking komen voor WBSO.

Wij kijken uit naar uw reactie en gaan graag op korte termijn met u en andere betrokkenen in gesprek over mogelijke oplossingsrichtingen.

Hoogachtend,

Annemiek Verkamman
Directeur
Hollandbio

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/04/11/kabinetsvisie-op-biotechnologie>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2025/07/11/kabinet-onderneemt-9-acties-om-haperende-innovatie-aan-te-pakken>

